

Styrket pædagogisk læreplan

Tømmerup Fribørnehave – NATURLIGVIS

...Lad os hjælpe hinanden
...Lad os spille hinanden gode

2020

Indholdsfortegnelse

Hvem er vi.....	3
Evalueringskultur.....	4
Praksisfortællingen som evalueringsværktøj	4
Børneperspektiveret evaluering.....	4
Det fælles pædagogiske grundlag	5
Leg	7
Læring.....	9
Børnefællesskaber.....	10
Pædagogisk læringsmiljø.....	11
Forældresamarbejde	12
Børn i udsatte positioner.....	13
Sammenhænge.....	Error! Bookmark not defined.
Børnesyn.....	15
Dannelse og børneperspektiv.....	16
Inddragelse af lokalsamfundet	Error! Bookmark not defined.
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	Error! Bookmark not defined.
De seks læreplanstemaer	19
Pædagogiske læringsrum i Tømmerup Fribørnehave	20
Kultur, æstetik og fællesskab	21
Alsidig personlig udvikling	25
Social udvikling	29
Kommunikation og sprog	33
Krop, sanser og bevægelse.....	37
Natur, udeliv og science	40

Hvem er vi

Tømmerup FriBørnehave åbnede dørene for det første barn den 17. august 2017. Det var en stor dag for mange, som havde været involveret og engageret i børnehaven siden den første spæde tanke om en udvidelse af Tømmerup Fri- og Efterskoles virke. Det vil sige, at vi er en del af Tømmerup Friskole, Tømmerup Efterskole og Tømmerup FriSFO. Vi har fælles værdigrundlag, pædagogisk retning, vision, ambition og til dels også personalegruppe.

Vi er normeret til 42 børn, men vi ønsker at være en børnehave med 30 børn i gennemsnit pr. år, hvilket vil sige, at der er løbet af første halvår af et kalenderår er flere end 30 børn, mens der i det sidste halvår er færre børn end 30.

Vores børnehave er en gammel villa, som vi selv har sat i stand og indrettet som vi ønsker det, hvilket medfører, at vores pædagogik og filosofi sidder i væggene og vores indretning. Vi ønsker, at vores børn skal have en oplevelse af helhed i deres liv, og at børnehaven kommer til at optræde som en naturlig forlængelse af hjemmet.

I Tømmerup FriBørnehave tager vi udgangspunkt i, at hvert enkelt barn er unik, og kommer med det, som barnet står for. Det er vores opgave at sikre en base af tryghed og omsorg, som fundamentet for barnets tilknytning til børnehavens fællesskab og samtidig bevarer en oplevelse af at være et vigtigt individ.

Vi arbejder med stærke relationer mellem børn og personale og mellem forældre og personale. Dette gør vi blandt andet ved at være i en tæt, omsorgsfuld og nysgerrig dialog omkring barnet samt det fællesskab, som barnet indgår i.

Vores pædagogiske omdrejningspunkt er naturen. Vi er Grøn Flag institution, hvilket betyder, at vi er fokuserede på naturen som pædagogisk læringsrum og de muligheder og udfordringer for både børn og voksne, dette medfører. Vi er en udebørnehave, hvilket vil sige, at vi er udendørs så mange af åbningstimer som overhovedet muligt, hvilket kræver et tæt og konstruktivt forældresamarbejde.

Evalueringskultur

I Tømmerup Friboernehave har vi en reflekterende og perspektiverende tilgang til det pædagogiske arbejde, hvilket kommer til udtryk i daglige mundtlige evalueringer af vores observationer. Samtidig har vi udviklet et evalueringsværktøj, som vi anvender til evalueringen af pædagogiske forløb.

Praksisfortællingen som evalueringsværktøj

På vores månedlige personalemøder skal hver medarbejder medbringe en praksisfortælling¹, som vi analyserer og anvender som evalueringsværktøj på følgende måde:

- Hver medarbejder starter processen ved at læse sin praksisfortælling højt for kollegaerne.
- I fællesskab og på demokratisk vis udvælges en praksisfortælling, som gives en særlig opmærksomhed.
- Praksisfortællingen læses igen højt af ejeren.
- Ejeren af praksisfortællingen får 2 minutter til at fortælle kort omkring baggrunden for valget af praksisfortællingen samt supplere, hvis dette ønskes.
- Alle får herefter 2 minutter til at reflektere over praksisfortællingen og evt. notere spørgsmål eller undringer, der er fremkommet hos den enkelte.
- Herefter analyseres praksisfortællingen udfra: Barnets perspektiv, forældrenes perspektiv, personalets perspektiv – det er i denne proces vigtigt, at alle medarbejdere kommer til orde og får givet udtryk for tanker og oplevelser i forhold til alle tre perspektiver.
- Efter analyserunden får alle igen 2 minutter til at reflektere over analyserne og fremfinde nye handlemuligheder.
- Alle fremlægger nye handlemuligheder i forhold til den i praksisfortællingen beskrevne situation.

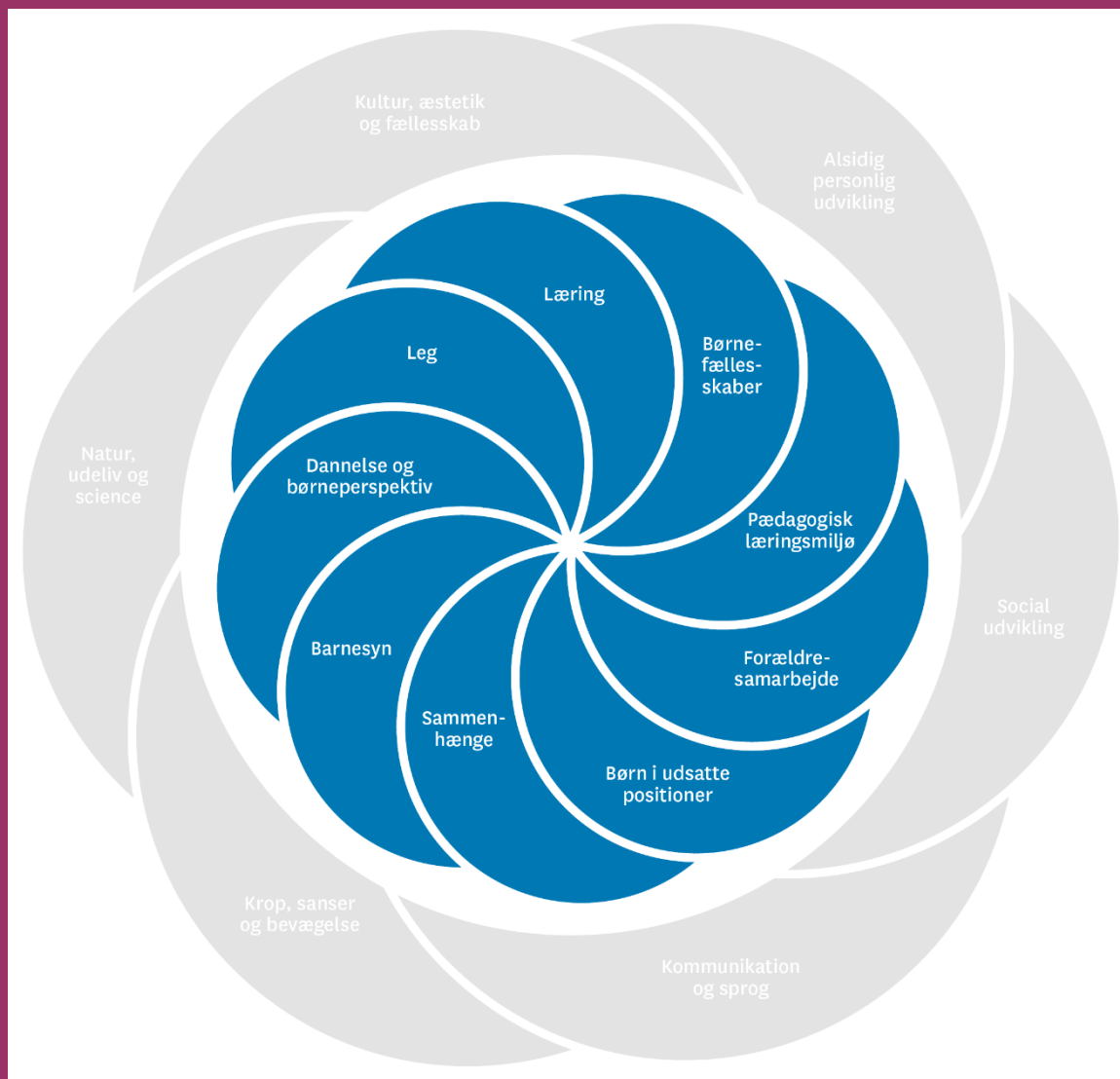
Børneperspektiveret evaluering

Vi ønsker at være tydelige omkring børnenes oplevelser af vores pædagogiske aktiviteter og som en del af planlagte temaforløb afsluttes de med en evaluering i børnehøjde, hvor børnene får mulighed for at sætte ord på bl.a.:

- Hvad har du oplevet mens vi har arbejdet med XXXXX (f.eks. fugle)?
- Hvad synes du var det mest spændende?
- Hvad kunne du godt tænke dig at arbejde videre med?
- Hvem har du leget sammen med?

¹ En praksisfortælling er en nedskreven observation gjort i børnehaven. Praksisfortællingen skal være så objektiv som mulig og ikke tage udgangspunkt i synsninger og følelser. En praksisfortælling skal være blottet for fordomme, tro og meninger. En praksisfortælling skal være beskrivende og ikke tolkende.

Det fælles pædagogiske grundlag

Det fælles pædagogiske grundlag skal i henhold til loven beskrive følgende forhold:

1. Hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så ders trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.
2. Hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.
3. Hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af et pædagogisk læringsmiljø for børn.
4. Hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Endvidere er de centrale elementer:

- Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.
- Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Leg

Det siger loven

”Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.”

Sådan arbejder vi

I Tømmerup Friboørnehave får legen lov til at flyde og fylde på en og samme tid. Legen er sat på dagsorden som et pædagogisk værktøj i forbindelse med børnenes trivsel og udvikling, forstået på den måde, at vi anser legen som et vigtig parameter for børnenes trivsel og udvikling. Børn der ikke leger, er ikke i trivsel og har dermed heller ikke grundlaget for udvikling. Som pædagog er det vigtigt at være en god rollemodel, også når det gælder legen. Derfor vægtes det stort, at man har en legende og eksperimenterende tilgang til det pædagogiske arbejde.

Når vi som pædagoger oplever, at børnene har en god og konstruktiv leg, som rummer værdi og er fundamentet for udvikling og dannelse, da tilsidesættes andre – muligvis også planlagte – pædagogiske aktiviteter, for at følge legens udviklende flow.

Vi har fokus på at udvikle et sprog – fagligt – for vores perspektiver og pædagogiske motiver for legen i vores børnehaven. Legekultur en vigtig og fundamental del af vores samlede kultur – vi giver plads og rum og tid til legen.

Legen bruges også intentionelt i Tømmerup Friboørnehave, hvor legen kan have en central rolle i forbindelse med alle elementerne fra de seks læreplanstemaer. Legen er mere end blot en pause fra de pædagogiske aktiviteter, legen ER de pædagogiske aktiviteter.

Den risikofyldte leg prioriteres højt i Tømmerup Friboørnehave og vores definition på risikofyldt leg tager sit afsæt i den norske forsker: Ellen Beate Sandseter definition på risikofyldt leg:

Undersøge højder: Klatring, hoppe fra fast eller fleksible overflader. At balancere på objekter højt oppe. Hænge/gynge ved store højder.

Opleve høj fart: Gynge frem og tilbage med fuld fart og gerne højt. Glide og rutsje ved høj fart. Løbe hurtigt.

Farlige værktøj: Knive, save, økser, reb etc. Kan føre til at man skærer sig.

Farlige elementer: Høje bakker, skråninger, ild, og vand. Her kan børn falde i noget eller fra noget.

Fysiske kampe: Brydning/slåskamp, bruge gerne som våben/sværdkampe, lege slåskampe.

Alene af sted: hvor børn er uden overvågning og måske en chance for at blive væk.

Vores pædagogiske sigte er at præsentere børnene for mange forskellige måder at lege på, således at deres palet af legemuligheder bliver udvidet og børnene bliver kompetente og attraktive legekammerater.

***”Leg er ikke en pause fra læring.
Leg er dybe, intense og lystfyldte praktiske
læreprocesser.
Det er vejen til børns hjerter”***

Mikkel Hørby

Underviser i Blackboard Institute

Læring

Det siger loven

”Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.”

Sådan arbejder vi

Læring ses som et uundgåeligt omdrejningspunkt. Der læres noget hele tiden af alle i Tømmerup Fribørnehave. Vi anser alle for at have potentialet for at lære og erfare, for herefter at kunne mestre og samtidig begå sig.

Vi anvender begrebet ”at øve sig”, ”at skulle lære noget” og ”vi hjælper hinanden, du gør, jeg gør, vi gør sammen”. Vi sætter ord på overfor børnene, hvilke forventninger vi har til dem i forbindelse med det, vi ønsker at lære børnene at kunne mestre.

Læring spiller uundgåeligt og uomtvisteligt en central rolle i Tømmerup Fribørnehave, men legen indtager første prioritet, da vi er af den opfattelse, at hvis man er legende, så er man lærende.

Leg, læring og dannelse går hånd i hånd med hinanden og prioriteres ikke efter værd, men ses som ligeværdige elementer i Tømmerup Fribørnehave.

Børnefællesskaber

Det siger loven

”Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.”

Sådan arbejder vi

I Tømmerup Fribørnehave tager vi udgangspunkt i, at stærke børnefællesskaber er fundamentet for børns tilknytning, tillid, tryghed, trivsel, læring og dannelse. Vi har en anerkendende og respektfuld og accepterende tilgang til hvert enkelt barn, og ser potentialet i både børns, forældres og det pædagogiske personales forskellighed. Vi arbejder bevidst med at skabe et miljø, hvorfra der kan vokse stærke fællesskaber – både for børn, forældre og personalet.

I Tømmerup Fribørnehave skaber vi rammerne for stærke børnefællesskaber ved bla. følgende aktiviteter:

- Afholdelse af fødselsdag, hvor alle børn forventes at deltage aktivt ud fra de deltagelsesmuligheder, det enkelte barn kommer med. Fødselsdagsbarnet hejser flaget sammen med den voksne, som barnet har en tæt relation til, mens de øvrige børn hejper. Der synges en fødselsdagssang for barnet, som barnet selv har valgt. Herefter deler barnet et eller andet ud til hele børnegruppen, som efterfølgende venter på, at fødselsdagsbarnet siger Værs’go’. Det pædagogiske personale er rollemodeller for børnene og opfordrer til, at der siges TAK til fødselsdagsbarnet.
- Vi tager på udflugter og gåture, hvor børnene holder i hånd på tværs af køn og alder. Nogle gange er det op til børnene at finde sammen to og to, mens det andre gange er det pædagogiske personale, der fastsætter hvem der holder hvem i hånden ud fra et pædagogisk perspektiv. Dette skaber rum for børnene til at skabe nye relationer, der muligvis vil medføre nye venskaber, og børnenes sociale relationer styrkes.
- Ved de pædagogiske læringsrum i dagligdagen – f.eks. spisning, påklædning, toiletbesøg mv.- dannes der rum for, at børnene kan spejle sig i hinanden, tage initiativ, deltage aktivt, og udvise empati og respekt for hinanden. Børnene opfordres til at hjælpe hinanden, mens det pædagogiske personale indtager en guidende og støttende funktion.

Pædagogisk læringsmiljø

Det siger loven

” Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Sådan arbejder vi

I Tømmerup Friboernehave anser vi hele dagen som værende fuld af situationer som indeholder pædagogiske læringsmiljøer. Det pædagogiske læringsmiljø er eksisterende hele dagen, men med forskellige grader af involvering af det pædagogiske personale. Om morgenen sættes det pædagogiske personale i spil i forbindelse med sikringen af en tryk aflevering og en rolig morgen. Om formiddagen og om eftermiddagen indtager det pædagogiske personale en aktiv rolle som igangsættere af forskellige aktiviteter.

I Tømmerup Friboernehave tilstræber vi at skabe et pædagogisk læringsmiljø, der fordrer livsduelighed for det enkelte barn. Livsduelighed er for os sammensætningen og strømningerne mellem følgende elementer hos det enkelte barn, som er i samspil med strømningerne i den samlede børnegruppe:

- **Trivsel** – vi har fokus på stress, livstilfredshed
- **Selvfølelse** – vi har fokus på barnets selvbillede
- **Selvværd** – vi har fokus på, at barnet finder balance i livet
- **Selvtillid** – vi har fokus på, at barnet får en oplevelse af at lykkes

Forældresamarbejde

Det siger loven

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Sådan arbejder vi

I Tømmerup Fribørnehave er forældresamarbejdet en vigtig byggesten for at bygge bro mellem 2 vigtige livsrum for børnene - nemlig hjemmet og børnehaven. Vi er af den overbevisning, at et godt, trygt og tillidsfuldt og ressourcefyldt forældresamarbejde er fundamentet for vores fælles opgave med at danne børnene. Vi anser forældrene som den vigtigste ressource, og antager derfor et resourcesyn på forældrene.

Det pædagogiske personale indtager en informerende, lyttende, omsorgsfuld og nærværende tilgang i den daglige dialog med forældrene. Vi tror på den levende dialog mellem mennesker, hvor respekt og accept er udgangspunktet. Vi er opmærksomme på, at det er forældrene, der kender barnet bedst og ved, hvilke kompetencer barnet besidder.

I Tømmerup Fribørnehave har vi en forventning om, at forældrene føler sig hjemme, faktisk så hjemme, at de uden at skulle opfordres til det, har lyst til at være en del af børnehavens hverdag. Dette kan komme til udtryk ved at tilbyde sin hjælp, deltage i vores traditionsfyldte sociale arrangementer samt ved at sætte sig grundigt ind i, hvad det vil sige at være barn – og forældre – i Tømmerup Fribørnehave.

Børn i udsatte positioner

Det siger loven

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Sådan arbejder vi

Definition på børn i udsatte positioner iht. Lovgivningen:

”...en sammensat gruppe af børn, der fx kan være børn med svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet mv.”

I Tømmerup Friørnehave arbejder vi med børn i udsatte positioner ved at skabe lige deltagelsesmuligheder ved at behandle alle børn forskelligt – alle familier forskelligt. Vi er tydelige i vores rammesætning og italesætning af forventninger, og oplever dermed at skabe lige deltagelsesmuligheder for alle. Vi dømmes og fordømmes ikke, men ser på de kompetencer og muligheder den enkelte tilvejebringer i vores relation.

I Tømmerup Friørnehave arbejder vi med en deltagende pædagogisk tilgang, hvor det pædagogiske personale opholder sig tæt på børnene og ofte i en deltagende position, for dermed at være i løbende dialog med børnene.

I Tømmerup Friørnehave arbejder vi med sammensætningen af mindre børnegrupper, som understøtter og fremmer udvikling, læring og trivsel for det enkelte barn. Vi har en særlig opmærksomhed rettet mod relationsdannelsen – både til de andre børn, men i særlig grad til det pædagogiske personale. På denne måde oplever barnet at være betydningsfuld for børnefællesskabet og bliver mødt med positive forventninger.

Vi har ligeledes fokus på forældresamarbejdet, og at familien føler sig som en del af forældre-fællesskabet, for det er vores overbevisning, at familien som helhed spiller en vigtig rolle for barnets trivsel og udviklingspotentiale.

Sammenhænge

Det siger loven

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Sådan arbejder vi

I Tømmerup Friørnehav har vi fokus på sammenhænge for børnene hele deres børnehaveliv. Vi ser især følgende overgange for børnene, hvor vi har reflekteret og evalueret og truffet beslutning om, hvordan vi skaber sammenhænge for børnene:

Vi besøger barnet inden det starter i vores børnehav for at sikre, at vi har skabt et fundament for den trygge tilknytning. Vi opfordrer vuggestuen/dagplejeren til at besøge os, på samme niveau som vi inviterer forældre og barn på besøg – og opfordre til flere besøg, hvis muligt – inden børnehavestarten. Vi tilbyder forældrene at opholde sig i børnehaven gennem indkøringsfasen. Denne proces har vi beskrevet i en vejledning til forældrene, som er tilgængelig på vores hjemmeside.

Når barnet har opnået en tryk tilknytning til børnehaven, de andre børn og det pædagogiske personale, så ændrer vi fokus til at være god til at gå i børnehav, hvilket man er, når man mestre at være en god kammerat, har gennemskuet forventningerne og kan genkende de strukturer, der gør sig gældende i børnehaven.

Vi har udarbejdet en beskrivelse af samarbejdet omkring sammenhængen for barnet ved overgangen fra Tømmerup Friørnehav til Tømmerup Friskole. Denne er tilgængelig på vores hjemmeside.

Børnesyn

Det siger loven

”Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år”

Sådan arbejder vi

I Tømmerup Friboernehave indtager vi det børnesyn, at alle børn er kompetente, og vi møder børnene med tillid og anerkendelse. Alle børn fortjener det gode børneliv, med tid til ro, fordybelse, leg, nærvær, anerkendelse og stærke fællesskaber.

Vi er særligt opmærksomme på at skabe stærke relationelle bånd til både barnet, men også til forældrene, men med en skærpet opmærksomhed på barnets tempo, hvormed vi tilsigter at sikre, at tilknytningen sker på barnets præmisser.

I Tømmerup Friboernehave møder vi barnet med tillid til egne kompetencer og med ret til medbestemmelse i de demokratiske beslutningsprocesser. Vi forsøger at følge barnets spor og nysgerrighed i vores pædagogiske læringsmiljø.

Vi anser barnet som et selvstændigt og unikt individ med meninger, potentialer, ressourcer, holdninger og ret til egen krop, hjerne og hjerte. Dette kommer til udtryk i forhold til medbestemmelse og vi anvender opfordringer og guidning for, at barnet kan mærke sig selv og mestre næste udviklingstrin.

Det pædagogiske personale er opmærksomme på at fremstå som optimale rollemodeller i enhver situation. Dette gøres ved at have fokus på eget engagement, faglighed, glæde, begejstring og potentiale. Vi tror på, at børn gør det de ser, at vi gør, og ikke det vi siger.

Dannelse og børneperspektiv

Det siger loven

”Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udførelse af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.”

Sådan arbejder vi

Som en vigtig del af vores værdigrundlag, tror vi på den levende dialog. Det er netop i den levende dialog med børnene, at vi i Tømmerup Friboørnehaven sætter fokus på børneperspektivet. Det er med respekt for det, det enkelte barn oplever og det enkelte barns perspektiv, at vi tager afsæt i.

I Tømmerup Friboørnehaven er vi nysgerrige på, hvordan og hvad børnene oplever i deres hverdag, og derfor indsamler vi dokumentation og refleksioner gennem dialog med børnene. På denne måde opnår vi belæg for og erfaring med, de forløb vi igangsætter og planlægger. Vi involverer børnene i f.eks. indretningen af vores have og lytter til, hvilke ønsker børnene har og støtter dem i at skabe de læringsmiljøer de efterspørger.

Når vi kender børnenes perspektiver, kan vi tage udgangspunkt i disse når vi skaber læringsrum, hvori barnet kan få en oplevelse af at mestre situationer. Vi ønsker at give børnene en oplevelse af, at være lyttet til, taget seriøst og være medskabere af de rammer, som vi er fælles om.

Vi ønsker at udtrykke respekt for barnets perspektiv, hvilket kommer til udtryk i, at vi ikke skriver dagbog over dagens gang i børnehaven, da vi ikke ønsker at definere, hvad der er vigtige begivenheder for det enkelte barn.

Børneperspektivet lader vi også fylde ved pædagogisk guidning i konflikthåndteringen mellem børnene, ved at lære børnene at lytte til hinandens perspektiver på selve konflikten – f.eks. ved at stille spørgsmålet ”hvad oplevede du?” – men også i løsningen på konflikten – f.eks. ved at spørge ind til, hvordan hvert barn oplever, at konflikten kan løses.

Inddragelse af lokalsamfundet

Det siger loven

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Sådan arbejder vi

I Tømmerup Friørnehave indtænkes de muligheder, der findes i vores lokalområde i vores daglige pædagogiske planlægning og udførelse. Vi har rige muligheder for at komme ud i naturen, da vi er placeret i et smukt naturrigt område med både søer, skov og tæt til strand, kyst og fjord.

I Kalundborg Kommune er der forskellige kulturelle tilbud, som vi deltager i, og vi indarbejder dem både i vores planlægning og i vores evaluering af vores pædagogiske praksis.

Vi finder det naturligt at have en tæt kontakt til både vores egen skole – Tømmerup Friskole – og dermed også vores egen SFO, men vi finder det også vigtigt at samarbejde med den lokale folkeskole og den kommunale børnehave.

Alle vores dagligvare indkøb foretages lokalt og vi tilstræber at benytte vores lokale Dagli’Brugs i den forbindelse.

I umiddelbar nærhed af Tømmerup Friørnehave findes et smukt område med søer og et meget rigt dyreliv, som er givet som en gave til lokalsamfundet. Området drives af frivilligt arbejdskraft og kaldes Lock Ness. Vi besøger ofte dette område og indtænker det i vores planlægning af pædagogiske aktiviteter.

I Tømmerup Friørnehave har vi tradition for at indsamle naturmaterialer, som kan anvendes til juledekorationer. Dette går vi ned til det lokale plejecenter og afleverer i starten af december og i den forbindelse hilsner vi på borgerne. Det er til stor glæde for både børn og ældre.

Der ligger hele to kirker i nærheden af Tømmerup Friørnehave og vi har indgået aftale med en af præsterne om, at hun besøger os i forbindelse med de kirkelige højtider – f.eks. jul, påske og pinse – og ved disse besøg fortælles der om højtiderne, præstens arbejde og kirkens betydning i lokalsamfundet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Det siger loven

”Arbejdet med et fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Sådan arbejder vi

I Tømmerup Friboørnehave tilstræber vi at være i dialog med børnene omkring deres fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø så ofte som muligt. Det pædagogiske personale er opmærksomme på at skabe mulighederne for at tale med børnene omkring deres oplevelser.

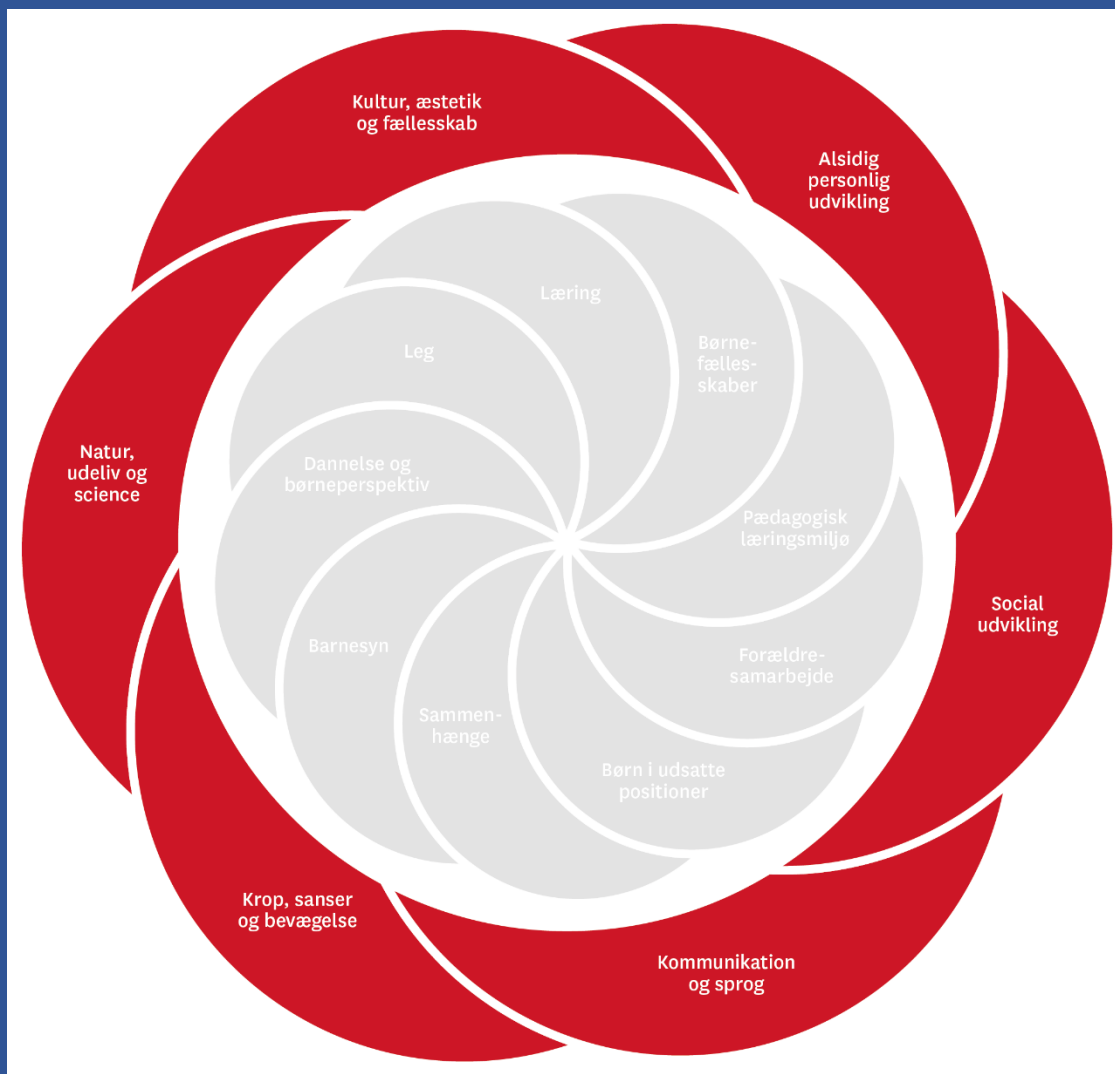
Vi lytter til børnenes ønsker om nye inspirerende legeredskaber, forslag til nye udflugtsmuligheder, eller ønsker om at genbesøge steder, som har en særlig betydning for børnene. Det pædagogiske personale lytter til børnenes ønsker og informerer hinanden omkring disse.

Når det er muligt og det giver mening involveres børnene i løsning af f.eks. cykelparkering, legepladsindretning eller andet fysisk som betyder meget for børnenes trivsel og oplevelse af at gå i boørnehave.

Vi tager børnene seriøst og taler ikke ned til børnene i vores indretning. Vi tilstræber et æstetisk miljø, som taler til og med børnene i øjenhøjde. Vi har dæmpede farver på væggene som giver et roligt indtryk og skaber en særlig stemning i boørnegruppen. Denne særlige stemning forsøger vi at føre fra indemiljøet til udemiljøet. Vi anvender så vidt muligt kun naturmaterialer i naturfarver til vores indretning af haven. Vi tilstræber at anvende hjemlige termer omkring vores æstetiske indretning, for at signalere at vi tager børnene alvorligt.

I Tømmerup Friboørnehave arbejder vi intens på at skabe solide boørnefællesskaber for at højne det psykiske børnemiljø. Ligeledes har vi et særligt fokus på det psykiske arbejdsmiljø blandt det pædagogiske personale, da vi er af den opfattelse, at hvis de voksne trives, så er fundamentet for børnenes trivsel stærkere. Alle – både voksne og børn, personaler og forældre, og samarbejdspartnere – bliver taget alvorligt og behandles med respekt og accept i Tømmerup Friboørnehave. Vi har et ønske om at være ordentlige mennesker over for hinanden og den natur der omgiver os.

De seks læreplanstemaer

Pædagogiske læringsrum i Tømmerup Fribørnehave

I Tømmerup Fribørnehave arbejder med flere forskellige pædagogiske læringsrum indenfor samtlige 6 læreplanstemaer. Disse pædagogiske læringsrum er som følgende:

I uderummet og naturen, vores primære pædagogiske læringsrum:

- Haven og frugtlunden med minibiotop, insekthotel, fugleredekasser og læhegnet
- Nærmiljøet: "verdens ende", "Bedstemor Birketræ", "Snegleskoven", "Lilleskoven" med eventyrskoven, forhindringsbanen, søen og shelterpladsen
- "Bakkeskoven"
- "Troldeskoven" med troldestien
- Lock Ness
- Engen
- Fårefolden
- Fjorden
- Kysten
- Stranden
- Søen
- Branddammen

Indendørs i Tømmerup Fribørnehave har vi følgende pædagogiske læringsrum:

- Toiletterne
- Spisestuen
- Køkkenet
- "Lillestuen"
- "Mellemmrummet"
- Gangen
- Soveværelset

I forbindelse med hverdagen i Tømmerup Fribørnehave betragtes følgende situationer ligeledes som værende pædagogiske læringsrum:

- Påklædning
- Toiletbesøg
- Måltiderne
- Legesituationerne
- Hygiejne
- Vokseninitierede pædagogiske aktiviteter
- Trafiksikkerhed – på ture ud af huset

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål iht. lovgivningen

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuerere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Vores pædagogiske ståsted i forhold til Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur:

Tømmerup Friørnehaven er repræsenteret ved en meget homogen gruppe af forældre og børn uden den store diversitet, hvorfor vi tilstræber ekstra at præsentere børnene for andre kulturelle baggrunde end deres egen, for at fremme en forståelse og accept af andre med andre mindset end det mest herskende i børnegruppen. Dette gøres bl.a. ved at stille skarpt på egne traditioner og værdier – både kristne og selvskabte.

Vi har en stærk tradition omkring fejring af fødselsdag i børnehaven. (Se nærmere herom i afsnittet om Børnefællesskaber)

Udover fødselsdagen har vi skabt tradition for at fejre påske og jul med børnenes egen frokost, hvor vi dækker bord for hinanden. Vi har alle en livret med hjemmefra til det fælles frokostbord. Vi spiser sammen alle sammen i spisestuen og de ældste børn har de yngste børn til bords. Ved disse frokoster pågår der en livlig samtale omkring livretter, hvem der har medbragt, hvilken mad og hvorfor man netop har taget den ret med, som man har. I den forbindelse bliver børnene præsenteret for andre retter end de oplever hjemme, hvilket har en medvirkende faktor til at skabe en fælles forståelse og en udvidelse af børnenes oplevelse af kulturelle forskelle.

Æstetik:

Æstetik opdeles i æstetisk praksis og æstetisk formsprog.

Æstetisk praksis er alle de oplevelser, som stimulerer sanser og følelser, hvor barnet fornemmer sig selv og sin krop. I Tømmerup Friørnehaven oplever barnet dette f.eks. i forbindelse med bålet om morgenen, hvor vi åbner børnehaven ude på vores terrasse, og nyder solopgangen, lytter til fuglene, der står op og vi sanser vejret. Vi er i dialog med barnet omkring påklædning i forhold til vejret og barnet opfordres til at mærke efter på egen krop om det er varmt eller koldt. Vi giver barnet retten til egen krop, forstået sådan, at vi lader barnet erfare, hvilken påklædning der er i overensstemmelse med barnets temperaturoplevelse. Vi er i dialog med barnet omkring dette og sikrer os, at barnet lytter til sin krop i forhold til f.eks. varme og kulde.

I Tømmerup Fribørnehave må børnene gerne gå på bare tæer – eller på strømpefødder – hvis de har lyst til det.

På vores ture ud af huset i vores nærmiljø oplever børnene forskellige æstetiske indtryk i form af at færdes i forskellige naturlige miljøer f.eks. kyststrækning, by, land, skov, sø, fjord og strand. Vi præsenterer børnene for forskellige sansemæssige indtryk i form af f.eks. at mærke kulde fra is og sne, varme fra solen og hvordan vinden føles i ansigtet og på kroppen.

Æstetisk formsprog opdeles i æstetisk indtryk, som foregår i den æstetiske praksis (se ovenstående afsnit), mens det æstetiske udtryk er det barnet selv er skabende omkring.

I Tømmerup Fribørnehave gives børnene mulighed for at udtrykke sig æstetisk via forskellige skabende udtryksformer: tegning, maling, leg, teater, fortællinger og musik. Dette kommer f.eks. til udtryk, når børnene laver fødselsdagstegninger til hinanden, er aktive deltagere i udviklingen og skabelsen af de fødselsdagsgaver, som laves af naturmaterialer, som vi samler på vores ture. Det kommer også til udtryk, når børnene leger deres egne børneinitierede lege, hvor børnene selv sætter rammerne og reglerne for legen og hvor der eksperimenteres med personlige evner og oplevelser, der bearbejdes i fællesskabet med de andre børn. Det er f.eks. når børnene spejler sig i hinanden eller spejler de voksnes adfærd og skaber legeuniverser, som bearbejder og bevidstgør børnenes oplevelser.

Fællesskab:

I Tømmerup Fribørnehave indgår børnene i flere forskellige fællesskaber, som kræver og udvikler forskellige kompetencer hos det enkelte barn:

- Børnehavens fællesskab med børn, forældre og pædagogisk personale
- De aldersopdelte grupper
- De børneinitierede børnegrupper
- De vokseninitierede børnegrupper med henblik på pædagogiske læringsmiljøer
- Den samlede organisations store fællesskab som består af både Tømmerup Fribørnehave og Tømmerup Fri- og Efterskole

Deltagelsen i hvert enkelt fællesskab stiller sine helt egne krav om deltagelsesmuligheder, hvilket bidrager til, at alle børn har muligheden for at opleve følelsen af at være en vigtig og bidragende del af fællesskabet.

I børnehavens fællesskab med børn, forældre og pædagogisk personale tilstræbes det, at barnet har en oplevelse af at tilhøre både sin familie, børnehaven men også det fællesskab som består af alle. Dette kan bl.a. opleves når vi afholder vores arbejdslovdage i løbet af året, når vi afholder BAG-FOR-EN-SAG arrangement, hvor både forældre, søskende og bedsteforældre bliver inviteret samt når den gruppe af børn, der skal starte i skole optræder med sin årlige teaterforestilling for både børn og forældre. Det opleves ligeledes når Tømmerup Fribørnehave inviterer til Julehygge ved bålet, hvor vi ønsker hinanden glædelig jul. Ved disse lejligheder tager alle ansvar for hinanden og inkluderer hinanden i det i konteksten skabte fællesskab.

I de aldersopdelte grupper i børnehaven oplever børnene et fællesskab med den årgang, som de selv tilhører og det faste personale, der er tilknyttet gruppen. Det er i de aldersopdelte grupper vi spiser vores frokost – bestående af medbragte madpakker. I denne situation, som er et af de vigtigste pædagogiske læringsmiljøer i Tømmerup Fribørnehave, gives børnene mulighed for at spejle sig, udvikle

sig, reflektere over og diskutere det oplevede og sansede med deres jævnaldrende kammerater og omsorgsfulde, kendte voksne, som det enkelte barn har opnået en tillidsfuld og tryk tilknytning til.

Når børnene leger i de børneinitierede børnefællesskaber, gives der mulighed for at vælge til og vælge fra, der gives mulighed for at være skabende sammen og udvikle legen i samarbejde og samspil med sine selvvalgte legekammerater. Det pædagogiske personale forholder sig enten deltagende på legens og børnenes præmisser – og har respekt for disse – eller observerende, da vi betragter netop de børneinitierede legegrupper som udviklende øjeblikke for hver enkelt barn. Disse situationer afspejler barnets nærmeste udviklingszone i forhold til bl.a. identitetsdannelse, sociale kompetencer, mestringskompetencer, livsduelighed, sproglige kompetencer og motorik.

Fra tid til anden etableres pædagogiske læringsgrupper med et særligt pædagogisk mål og sigte, hvor deltagerne er nøje udvalgt efter mål, hensigt og kompetencer samt deltagelsesmuligheder for det enkelte barn. I disse pædagogiske læringsgrupper er der særligt fokus på udvikling af en eller flere kompetencer og det pædagogiske personale er særligt opmærksomme på egen rolle i gruppen.

Flere gange i løbet af et skoleår tages der initiativ til afholdelse af traditionelle kulturelle arrangementer i regi af den samlede organisation med både børn, forældre, søskende og ansatte. Det er f.eks. i forbindelse med sensommerfesten som afholdes lige i starten af et nyt skoleår, at der inviteres til fælles aktiviteter og samvær på tværs af alders- og organisatoriske tilhørsforhold. I forbindelse med jul arrangerer skolebestyrelsen en juletræsfest for alle, hvor det særligt er børnenes fejring af julen i fællesskab med nuværende og tidligere legekammerater indenfor den samlede organisation. Disse arrangementer er medvirkende til at give børnene en oplevelse af at være en vigtig del af et større fællesskab, hvilket er en vigtig faktor for barnets identitetsdannelse og -udvikling.

Generelt:

Fælles for både kultur, æstetik og fællesskab er, at det pædagogiske personale indtager en rolle, som en bevidst rollemodel overfor børnene, og reflekterer over egen praksis i forhold til, hvordan man placerer sig i forhold til børnene. Vi arbejder med begreberne at "gå foran", "stå ved siden af" og "gå bagved". Disse begreber indgår i vores pædagogiske overvejelser samtidig med, at vi tager hensyn til konteksten; sammensætningen af fællesskabet, de enkelte børns udviklingspotentiale – herunder barnets nærmeste udviklingszone samt de gældende værdier i Tømmerup Friørnehaves.

Tømmerup Friørnehaves er en børnehaves;

- hvor hvert enkelt barn får mulighed for æstetiske oplevelser i og med naturen som primært omdrejningspunkt
- som giver børnene mulighed for at være skabende og eksperimenterende individer i forhold til æstetik, kultur og fællesskaber
- som giver børnene mulighed for at indgå i forskellige fællesskaber
- hvor der bliver præsenteret en bred vifte af kultur

- hvert enkelt barn oplever at blive anerkendt og accepteret for sine fortrukne måder at bearbejde og integrere sine oplevelser på
- hvor alle – uanset om man er barn, forældre eller pædagogisk personale, har mulighed for at udtrykke sig via forskellige æstetiske formsprog
- der gennem den frie åbne dialog inviterer forældrene ind til samarbejde og indsigt i deres barns institution.
- der inddrager lokalmiljøets muligheder og udvider barnets tilknytning til området. (Bibliotek, museum, gallerier og naturområder)

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål iht. lovgivningen

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Vores pædagogiske ståsted i forhold til Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling opdeles i delelementerne: livsduelighed (herunder tryk tilknytning), engagement og deltagelseskompetence samt gåpåmod.

Livsduelighed:

Livsduelighed har en særlig betydning i Tømmerup Friørnehave, da livsduelighed indgår aktivt og centralt i vores overordnede værdigrundlag.

I Tømmerup Friørnehave arbejder vi med børnenes livsduelighed som værende følgende:

- **Trivsel** – vi har fokus på stress, livstilfredshed
- **Selvfølelse** – vi har fokus på barnets selvbillede
- **Selvværd** – vi har fokus på, at barnet finder balance i livet
- **Selvtillid** – vi har fokus på, at barnet får en oplevelse af at lykkes

(Se afsnittet om pædagogisk læringsmiljø, hvor livsduelighedsbegrebet ligeledes er nævnt). I forbindelse med barnets alsidige personlige udvikling arbejder vi med livsduelighed som en tryk tilknytning, evnen til følsesregulering og empati samt evnen til at rette sin opmærksomhed og fordybelse mod noget konkret.

Tryk tilknytning:

Først og fremmest er den trykke tilknytning vigtig for os i Tømmerup Friørnehave for både forældre og børn. Vi arbejder ud fra overbevisningen om, at hvis vi har en tryk og tillidsfuld relation til forældrene, som dermed udviser tillid og respekt for det pædagogiske personale og den pædagogiske tilgang og hverdag, så er det muligt for os at arbejde målrettet og pædagogisk med børnene.

Vi er opmærksomme på, hvordan hvert enkelt barn udviser signaler på en tryk tilknytning bla. ved at observere, om barnet har en adfærd, hvor barnet bevæger sig væk fra den voksne, for at vende tilbage

og igen søge væk og vende tilbage samt over tid at bevæge sig længere væk og i længere tid, for til sidst at udvise den ultimative trykke tilknytning ved at lege selvstændigt.

En tryk tilknytning kræver følgende fra det pædagogiske personale: nærvær, tid og kontinuitet i samspillet med barnet og forældrene. Dette arbejdes der aktivt på ved, at børnene inddeles i små grupperinger med fast personale tilknyttet. Vi prioriterer at have god tid i vores hverdagsrutiner, så vi skal ikke skynde os og vi tilstræber ligeledes, at børnenes egne perspektiver får lov til at fylde i vores pædagogiske hverdagsrutiner. Kontinuiteten opstår fordi alle kender alle, og det pædagogiske personale er opmærksomme på den samlede børnegruppe, men i særdeleshed på de børn, som er deres primær børn. Fordelingen af primær børn foretages jævnligt, da vi tror på, at relationer skifter retning i samspillet og henover børnenes udviklingsperiode i deres børnehaveliv. Derfor kan en relation, der har været tryk og tæt, blive præget af mistillid og mistrivsel, hvormed det er vigtigt at kunne skifte primærvoksen og dermed få nye handlemuligheder i spil.

Det pædagogiske personale arbejder intenst med sin egen følelsesmæssige afstemning og misafstemning i nærværet og samværet med børnene. Vi arbejder med en ærlighed og tillid blandt det pædagogiske personale, som medfører at man kan være ærlig omkring sin egen følelsesmæssige og fysiske energi.

Selvværd og selvtillid:

Selvværd er en grundlæggende opfattelse af én selv og éns værdi, samt at føle sig værdifuld som den man ER, og ikke i kraft af det man GØR, mens selvtillid er evnen til at tro på ens egne evner til at kunne gøre, hvad man vil i en given situation.

For at kunne opøve barnets selvværd og selvtillid kræver det, at det pædagogiske personale arbejder målrettet med nærvær, empati, omsorg og anerkendelse overfor hvert enkelt barn. Når vi arbejder med anerkendelse, da tager vi udgangspunkt i anerkendelsens filosofiske rødder hos filosofen Hegel, der beskrev anerkendelse som muligheden for at to parter kan tage hinandens synspunkter og bytte perspektiv – for et kort øjeblik at kunne se, hvorledes verden ser ud med den andens øjne. I Tømmerup Friørnehav kan denne tilgang bl.a. opleves i forbindelse med konflikthåndteringen mellem to børn, hvor vores udgangspunkt er at lytte aktivt til hinandens perspektiver. Vi guider børnene til at italesætte deres oplevelse af situationen, samtidig med at den anden part lytter. Herefter guider vi børnene til at sætte ord på deres intentioner og finde frem til en fælles forståelse og løsning af konfliktsituationen.

Engagement og deltagelseskompetence:

For at sikre alle børns oplevelse af at have mulighed for at engagere sig og udvikle sine deltagelseskompetencer arbejder vi med forskellige børneperspektivforståelser:

Pædagogisk betragtning: det pædagogiske personale bruger sin faglighed og erfaringer med barnets udvikling og interesser aktivt i tilrettelæggelsen af det pædagogiske læringsmiljø, så det imødekommer barnets behov.

Demokratisk involvering: det pædagogiske personale undersøger børnenes holdninger, meninger og ønsker om og til hverdagen i børnehaven ved at lytte aktivt til børnenes ytringer og diskussioner. Samtidig inviterer det pædagogiske personale børnene til at fortælle om deres oplevelser af det at være en del af fællesskabet i børnehaven.

Empatisk nysgerrighed: Det pædagogiske personale stiller sig nysgerrige overfor børnenes oplevelser, ved at lytte aktivt til børnenes udtryksformer – både verbale og

nonverbale. Dette kræver en særlig nærværende og empatisk nysgerrighed som skal være oprigtig fra det pædagogiske personales side.

Dette kommer til udtryk i hverdagen i Tømmerup Fribørnehaven ved, at der stilles mange spørgsmål til børnene, hvis ytringer og svar danner grundlag for planlægningen og udførelsen af de pædagogiske aktiviteter. I Tømmerup Fribørnehaven arbejdes der med ugeplaner, som aldrig er mere fastlagte end de kan ændres fra det ene minut til det andet, såfremt børnene udviser nysgerrighed og interesse for noget helt andet som viser sig umiddelbart.

"Spil hinanden gode":

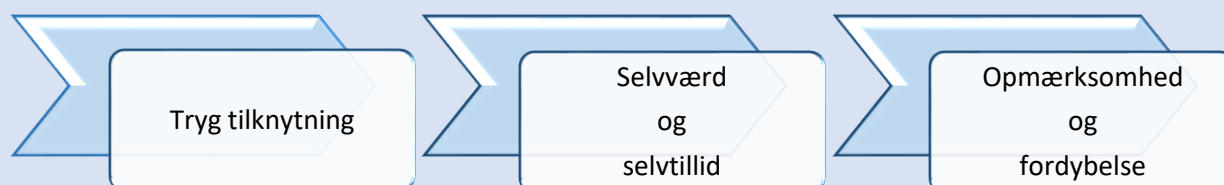
I Tømmerup Fribørnehaven bruger vi begrebet "at spille hinanden gode". Vi anvender det som et konkret pædagogisk værktøj i vores arbejde med børnenes udvikling af deres alsidige personlige udvikling, forstået på den måde, at vi italesætter det enkelte barns styrker overfor de andre børn i vores lege og i vores pædagogiske læringsmiljøer.

I personalegruppen spiller vi også hinanden gode på en aktiv og bevidst facon overfor børnene, så børnene oplever, at det pædagogiske personale har lyst til at være sammen og ser hinandens potentiale. Vi spiller også enkelte børn gode, hvis vi har en oplevelse af, at barnet bevæger sig i periferien af et børnefællesskab, hvor det kan være vanskeligt at opbygge en oplevelse af at være en del af det ønskede fællesskab. Dermed skabes der en større forståelse af det enkelte barns potentiale i fællesskabet.

Gåpåmod:

I Tømmerup Fribørnehaven understøttes et barns udvikling af gåpåmod bl.a. ved risikofyldt leg, som stiller krav til barnets udforskning og kendskab til egen krop, følelse og grænser. Den risikofyldte leg er tidligere beskrevet i afsnittet om handlende leg. Vi anvender risikofyldt leg, fordi vi mener, at børns bevægelyst skal udfordres og børns nysgerrighed skal pirres og sættes i spil i deres udforskning af egne evner og formåen. Risikofyldt leg er drevet af spænding og en kropslig intensitet, hvor barnet erfarer flere forskellige følelser på en og samme tid. Det pædagogiske personale stiller sig guidende til rådighed for børnenes risikofyldte leg og må dermed sætte egne erfaringer og følelser til side for at kunne rumme barnets udforskning af kroppen. I Tømmerup Fribørnehaven opfordres der bl.a. til at klatre højt op i træer, gynges højt på gyngerne og springe fra disse i høj fart, løbe hurtigt og længe med høj intensitet. Børnehavens have har krat, hvor børnene kan forsvinde og lege uforstyrret fra de notoriske legeødelæggere i form af voksne.

Genrelt:

Tømmerup Friørnehave er en børnehave;

- der udvikler livsduelige børn med gåpåmod og mod på livet med naturen som omdrejningspunkt
- hvor hvert barn hver dag oplever det at blive anerkendt for at være værdifuld ved at være den man er
- hvor børn udvikler empati og omsorg for andre mennesker og naturen
- hvor børn oplever, at de har en tryk base både socialt og fysisk
- som er fundamentet for, at børnene udvikler deres bevægeglæde så motorikken bliver udviklet
- som er trygt sted, så barnet kan gøre sig erfaringer med og om sig selv i forskellige sociale sammenhænge
- hvor barnet udvikler og får understøttet sine demokratiske værdisæt
- hvor barnet bliver mødt med tillid og respekt

Social udvikling

Pædagogiske mål iht. lovgivningen

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Vores pædagogiske ståsted i forhold til Social udvikling

Social udvikling kan opdeles i følgende delelementer: deltagelse og medindflydelse, empati og legens betydning for social læring.

Deltagelse:

Deltagelse og medindflydelse inddeles yderligere i 3 fokusområder: inkluderende fællesskabskultur, deltagelsesmuligheder og medindflydelse. De herskende inkluderende fællesskaber er tidligere beskrevet i afsnittet omkring kultur, æstetik og fællesskab. I supplement hertil ses de inkluderende fællesskaber i Tømmerup Friboernehave som en udvidelse af vores værdigrundlag, hvor alle børn og deres bidrag anses som værdifulde dele af fællesskabet. Disse bidrag ses ikke som værende statiske, men som i konstant bevægelse i forhold til børnenes udvikling.

I Tømmerup Friboernehave er det muligt og legalt at være deltagende på flere forskellige niveauer, og det pædagogiske personale udviser respekt for hvert enkelt barns deltagelseskompetencer og deltagelsesforudsætninger. Det er f.eks. legalt at indtage en observerende position overfor noget ukendt i barnets optik. Barnet bliver ikke presset til at være aktivt deltagende, før barnet udviser mod til dette. Det accepteres fuldt ud af det pædagogiske personale, og ved evt. kommentarer omkring dette fra de øvrige børn italesættes accepten af barnets deltagelsesforudsætninger overfor resten af fællesskabet. Det er vigtigt for det pædagogiske personale at have et solidt kendskab til barnets nærmeste udviklingszone for udvidelse af barnets deltagelsesforudsætninger.

Vi arbejder med perifer deltagelse og aktiv deltagelse, hvor den perifer deltagelse er, når barnet forholder sig observerende, lyttende og nysgerrigt til det der foregår, og den aktive deltagelse er, når vi oplever, at barnet er engageret og deltagende.

I Tømmerup Friboernehave betragtes fællesskabet ikke som værende statisk og stillestående, men som i konstant bevægelse og udvikling i kraft af alle vores forskelligheder.

Forskellighed er en styrke:

I Tømmerup Friboernehave anser vi forskellighed som værende en styrke set udfra et bredt dannelsessyn, hvor forskellighed bidrager til mangfoldighed og flere perspektiver. Denne stillingtagen ligger til grund

for en af vores grundlæggende pædagogiske tilgange, hvor vi tilstræber at møde, se, forstå og udvikle alle børn forskelligt, for at stille alle børn lige.

Medindflydelse:

I Tømmerup Friboernehave har vi respekt for de ytringer, holdninger og meninger som børnene giver udtryk for i deres hverdag, derfor indtager det pædagogiske personale en lyttende, nysgerrig og reflekterende holdning til disse.

Vi anser børnenes medindflydelse som en del af deres demokratiske dannelse. Dette kommer f.eks. til udtryk i forbindelse med navngivningen af den gruppe (årgangsgrupperne), man er en del af. Når de fleste børn i en årgang er startet i Tømmerup Friboernehave foretages navngivningen af gruppen ud fra de demokratiske grundprincipper. Alle børn har en stemme, hvormed de giver udtryk for deres holdning til, hvilket navn deres gruppe skal have. Såfremt et barn ikke har en holdning eller et forslag til navn, så accepteres dette på lige fod med alle andre. Såfremt der er flere navneforslag, stemmes der om hvilket navn gruppen skal have. Flertallet bestemmer og efterfølgende er alle i gruppen i dialog omkring processen og betydningen af at have valgt navn til gruppen.

I pædagogiske mellemrum, hvor der ikke pågår planlagte pædagogiske aktiviteter, involveres børnene i at bestemme hvad der skal foregå i børnehaven. Det pædagogiske personale slutter op omkring børnenes forslag og vurderer, hvorvidt det er realistisk at gennemføre.

Ved første øjekast kan Tømmerup Friboernehave opleves som meget rammesat, hvor børnene har lidt medindflydelse, men rammerne er sat netop for at give børnene mulighed for at opnå en oplevelse af, at have medindflydelse som kan gennemføres. Så rammerne udgør mulighederne for at gøre sin indflydelse gældende. Det er f.eks. ikke muligt at have medindflydelse på, at tirsdag er vores turdag og vi går til Bakkeskoven, hvor vi følger årets gang, men det er muligt at have medindflydelse på, hvilke aktiviteter, der gennemføres når vi kommer frem til Bakkeskoven.

Ved indretning af havens muligheder involveres børnene i, hvilke legeredskaber der skal placeres hvor. Børnene bliver spurgt ind til, hvilke muligheder de ønsker og det pædagogiske personale forholder sig observerende og reflekterende over de legerum børnene etablerer i haven og tager udgangspunkt i disse ved anskaffelser til anlæggelsen af haven.

Empati:

”Børn spejler sig i deres omgivelser og kopierer andres adfærd. Derfor er det afgørende for børns muligheder for at handle empatisk, at I er empatiske rolle-modeller og arbejder med empati i børnegruppens relationer”

Børne- og undervisningsministeriet, EVA, 2019
”Kort om social udvikling”

I Tømmerup Friboernehave har det pædagogiske personale et særligt fokus på deres rolle som rollemodeller overfor børnene i alle situationer. Vi taler ordentligt og omsorgsfuldt til hinanden, vi viser at vi er glade for at se hinanden, vi leger gerne med hinanden, vi griner og græder sammen, og vi viser hinanden tillid og respekt.

Vi arbejder – som tidligere nævnt i afsnittet om Alsidig personlig dannelse – aktivt med den trygge tilknytning, hvor barnet oplever en tryghed i sin tilknytning til både den enkelte voksne, men i særdeleshed også i sin tilknytning til sine kammerater i børnehaven. Vi er af den opfattelse, at empati er båret af den tryghed og oplevelse af tilknytning barnet oplever i børnehaven. Det pædagogiske personale

indtager en sensitiv adfærd overfor barnet, hvor affektiv afstemning i relationerne spiller en central rolle. Det pædagogiske personale er bevidste omkring, hvordan kontrollen og kontakten til egen tilstand projekteres over i barnet i relationen. Denne projektering og grundholdning er af afgørende betydning for udvikling og udvisning af empati.

I Tømmerup Friørnehave arbejder vi bevidst med børnenes naturempati, hvor vi har særligt fokus på at børnene opnår en forståelse og oplevelse af at være i forbindelse med naturen. Dette gør vi bl.a. ved at forklare børnene, at træer og planter er levested for insekter og vi skal passe på dem ved ikke at rive grene og blade af.

Det pædagogiske personale i Tømmerup Friørnehave arbejder med empatisk – herunder også følelsesmæssig – udvikling hos det enkelte barn, ved at være oprigtigt nysgerrige og omsorgsfulde, være opmærksomme på de følelser, som ligger bag barnets adfærd og handlinger, kommunikere tydeligt omkring forventninger samt udvise en adfærd, der understøtter børnene i at forstå egne og kammeraternes følelser.

I Tømmerup Friørnehave betrages forældrene som aktive samarbejdspartnere i forbindelse med udviklingen af det enkelte barns og fællesskabets sociale kompetencer. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at det pædagogiske personale opfordrer til legeaftaler mellem børn, som udviser interesse for hinanden i børnehaven. Det kommer også til udtryk ved, at det pædagogiske personale italesætter overfor forældrene, hvordan de kan understøtte deres børns sociale kompetencer med særligt fokus på barnets nærmeste udviklingszone.

Legens betydning for social læring:

I Tømmerup Friørnehave prioriteres legen meget højt samtidig med, at legen anses som værende et vigtigt pædagogisk redskab og pejlemærke for barnets udvikling. Det pædagogiske personale arbejder bevidst med udviklingen af barnets og fællesskabets legepotentiale med sigte på at udvikle kompetente legekammerater. Se yderligere i afsnittet om leg.

”FRI LEG” er aldrig fri, for lege stiller altid krav og leg er præget af normer og er indlejret i en kultur.

Danmarks Evalueringsinstitut, 2019

Tømmerup Friørnehave er en børnehave;

- hvor børn møder et mangfoldigt fællesskab, og hvor det er muligt at udfolde sig på mange måder
- hvor børn oplever at være en vigtig del af fællesskabet med netop deres styrker, udfordringer, erfaringer, følelser, evner og tanker
- der udviser accept af, at barnet øver sig og derfor begår fejl, som danner fundamentet for ny læring og erfaring
- der bidrager til at udvikle barnets deltagelseskompetencer og udviser accept og respekt for barnets deltagelsesforudsætninger
- hvor legen anvendes og betragtes som både et pædagogisk pejlemærke for det enkelte barns og fællesskabets sociale udvikling, men hvor legen også er et prioriteret pædagogisk værktøj
- der bidrager positivt og konstruktivt til barnets udvikling og opøvelse af sociale kompetencer og demokratiske dannelse, der bidrager til livsduelighed og verdensborgerskab
- hvor alle behandles, mødes og ses forskelligt for at kunne behandle alle ens og stille lige muligheder for udvikling til rådighed for alle børn
- der spiller hinanden gode og hvor forældrene spiller en vigtig rolle i samarbejdet omkring udviklingen af både det enkelte barn, men i særdeleshed fællesskabet

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål iht. lovgivningen

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Vores pædagogiske ståsted i forhold til Kommunikation og sprog

I Tømmerup Friørnehave betages kommunikation og sprog ud fra tre perspektiver: Interaktioner, Fællesskaber og Rollemodeller

Interaktioner:

Vi er bevidste om, at vi kommunikerer med mere og andet end blot det talte ord. I henhold til vores værdigrundlag tror vi på den levende dialog, og i Tømmerup Friørnehave består dialogen af både det verbale, men i høj grad også af det nonverbale. Vi bruger vores krop til at udtrykke vores følelser, og vi kommunikerer også, når vi giver hinanden gaver.

Når vi giver hinanden fødselsdagsgaver i form af både tegninger og figurer i naturmaterialer, så kommunikerer vi til hinanden, at vi har et tilhørsforhold til hinanden, at vi kan lide hinanden og at vi er en betydningsfuld del af hinandens liv. Vi er med andre ord livsvidner til hinandens levede liv.

Det pædagogiske personale er bevidste om, at når vi f.eks. hjælper et barn med at få sin flyverdragt på, så kommunikerer vi med vores følelser, krop og verbalt med det talte ord. Dette anser vi som et vigtigt pædagogisk læringsrum, hvor barnet lærer at mestre en udfordring og vi lærer barnet bedre at kende. Det pædagogiske læringsrum består ligeledes i muligheden for at sætte ord på det vi gør, det vi føler og det vi oplever. I Tømmerup Friørnehave sætter vi ord på det at hjælpe et barn, ved at italesætte; "Lad os hjælpe hinanden, nu gør jeg, så gør du og til sidst så gør vi, og sammen når vi i mål med udfordringen".

I Tømmerup Friørnehave kommunikerer vi også via vores traditioner, hvor vi hylder mangfoldigheden og forskelligheden. Hvert barns bidrag til vores traditionsrige jule- og påskefrokost er en måde at kommunikere til alle kammeraterne, at man vil hinanden og ønsker at bidrage positivt til fællesskabet.

Blandt det pædagogiske personale pågår ligeledes mange former for kommunikation, som bevidst italesættes over for børnene med bevidstheden om, at det pædagogiske personale er rollemodeller for den gode, konstruktive og levende kommunikation.

I henhold til vores værdigrundlag, så tror vi på den levende dialog, som i Tømmerup Friboørnehave har en central rolle i samarbejdet med forældre. Vi er i daglig dialog med forældrene omkring deres børn, og anvender meget lidt skriftlig kommunikation. Samtidig understøttes barnets egen fortælling og kommunikation omkring det barnet har oplevet i boørnehaven i løbet af dagen, ved at det pædagogiske personale stiller spørgsmål til barnet, som barnet griber og giver videre i sin egen fortælling om det, som barnet har fundet interessant i løbet af dagen.

Fra tid til anden – og ikke på daglig basis – kommunikerer vi via Tømmerup Friboørnehaves Facebook side med opslag af billeder og korte tekster omkring hvilke pædagogiske intentioner og muligheder der ligger i den afbillede situation.

Fællesskaber:

I Tømmerup Friboørnehave anses fællesskaberne (se tidligere afsnit for specificering af de forskellige fællesskaber) som øvebane og fundament for kommunikation og sprog. En konflikt mellem børnene er oplagte øvebaner for at øve sig i at formulere sig omkring "Jeg ved...", "Jeg tror...", "Jeg oplevede..." og "Jeg føler...". Det pædagogiske personale optræder som mediator i konflikthåndteringen mellem børnene og spørger ind til, hvad der er sket i situationen og sikrer, at børnene bliver lyttet til af de involverede parter.

Samtidig opfattes kommunikation og sprog som et udgangspunkt for udvikling af deltagelseskompetencer for det enkelte barn for at kunne indgå i fællesskaber og dermed også i lege. I Tømmerup Friboørnehave anses sproget – og udviklingen af dette – som en del af barnets legekompetencer. Det pædagogiske personale italesætter legen og delelementer, der indgår i børnenes leg, for at udvide ordforrådet hos de børn, der endnu ikke har udviklet et sprog, der er legekompetenceudvidende.

Børn øver sig med hinanden og i samspillet med det pædagogiske personale. I Tømmerup Friboørnehave må man gerne sige "grimme" ord (f.eks. lort, tis, tissemand mv.), når det opleves, at det foregår som en del af en sproglig udvikling. Hvis det pædagogiske personale oplever, at ordene anvendes med en intention om at gøre et andet barn ked af det – eller en voksen – så går pædagogen i dialog med barnet eller boørnegruppen om, hvilke følelser det sætter i gang hos det menneske, der er modtager for deres kommunikation.

Rollemodeller:

I Tømmerup Friboørnehave vil barnet møde flere forskellige rollemodeller i forhold til at udvikle sproglige og kommunikative strategier. De centrale rollemodeller vil altid være barnets forældre, men både kammeraterne – både de jævnaldrede og de ældre – vil fungere som rollemodeller og det pædagogiske personale indgår som rollemodeller overfor barnet.

Det pædagogiske personale anvender selv og opfordrer forældrene til at anvende følgende understøttende sprogstrategier:

Tømmerup Fribørnehave er en børnehave;

- hvor alle føler sig anerkendt i mødet med børnehaven
- der udfordrer og tilskynder udvikling af sproglige og kommunikative kompetencer
- hvor det pædagogiske personale opleves som et stillads for opbygningen og udvidelsen af barnets sproglige kompetencer
- der sætter legen højt, hvor legen udfordrer alle børn og hvor legen fungerer som læringsmiljø for barnets sproglige udvikling
- hvor det er muligt at kommunikere både verbalt og nonverbalt og stadig blive forstået og anerkendt i sine følelser. Både som barn og voksen.
- der har sigte på at barnet ved overgangen fra børnehave til skole formår at modtage og omsætte en kollektiv besked, der består af flere delelementer
- der understøttes af sproglige strategier, der direkte kan aflæses i børnenes indbyrdes dialoger og i barnets dialog med det pædagogiske personale og forældre

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål iht. lovgivningen

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vores pædagogiske ståsted i forhold til Krop, sanser og bevægelse

Krop:

I Tømmerup Fribørnehave har alle børn ret til egen krop. Forstået på den måde, at vi anser det for eksistentielt, at børnene oplever hvordan vejret – herunder temperatur og kuld og varme – har indflydelse på, hvilket tøj børnene skal have på. Vi har en dialog omkring vejret, når barnet ankommer til børnehaven og i samråd finder vi frem til det tøj, som passer til både barnets temperament og til vejret, så vi er klædt på til at kunne lege.

Vi har ligeledes en erfaring med, at børn har brug for at være varme, mætte og tørre for at kunne lege konstruktivt uden, at legen bliver konfliktfyldt. Samtidig har vi også erfaring med, at alle børn er forskellige – også når det angår kulde, varme, og sansning. Derfor er det vigtigt for os at være i dialog med både barnet selv, men også inddragelse af forældrene i en levende og nærværende dialog omkring påklædning og erfaringer med barnets kropstemperatur. Et barn, der har det for varmt er heller ikke i sit rette element for at kunne indgå i ligeværdige og udviklende legerelationer.

Haven og naturen i vores nærmiljø er vores fysiske rammer for udfoldelse. Vi bruger naturen som pædagogisk redskab i forbindelse med udviklingen af børns kropsfornemmelse. Naturen har en rig mangfoldighed af udfordringer i kraft af bakker der skal bestiges, rulles ned af, løbes op af og det ujævne terræn i skoven – med ”fodfælder” – hvor underlaget fordrer, at barnet får opøvet sin kropskontrol og fornemmelse for sin egen krops muligheder og udfordringer. Naturen danner også det perfekte grundlag for risikofyldt leg, som har en særlig plads i vores pædagogiske ståsted:

Det pædagogiske personale understøtter børnenes erfaringer med risikofyldt leg ved at være på sidelinjen og opmuntre børnene, når de udfordrer sig selv motorisk, ved at vise børnene hvordan haven og naturen kan bruges til at udfordre og ved at være opmærksomme på rammerne for den risikofyldte leg.

I Tømmerup Fribørnehave har vi trapper både inde og ude, som udfordrer børnene i deres motoriske udvikling. Det bærende pædagogiske princip er, at vi har tillid til, at børnene godt kan begå sig på trapperne og har etableret gelænder for at støtte de børn, der har brug for det. Trapperne er et pædagogisk redskab bl.a. i forbindelse med børnenes oplevelse af at kunne mestre det at gå op og ned ad trappen. Den første tid barnet går i børnehaven er det usikkert og tøvende i sin færden på trapperne, men i løbet af et par måneder, udviser det samme barn mod og kan bevæge sig mere frit og udfordrende på trapperne.

Ligeledes er vi af den overbevisning, at børn har brug for at hvile deres nervesystem. Derfor prioriterer vi også, at barnet kan finde ro og fordybelse i stille aktiviteter. Det pædagogiske personale støtter barnets behov for ro ved at skabe sanselige stunder, hvor barnet får mulighed for at finde ind i sig selv. I disse stunder får barnet mulighed for egen afgrænsning og lærer samtidig at tage hensyn til sine kammerater og deres behov.

Sanser:

Tidligere står beskrevet, hvordan naturen spiller en central rolle i forbindelse med æstetik i Tømmerup Fribørnehaven, og der kan føres en direkte linje til, hvordan naturen også spiller en central rolle i forbindelse med børns sansemotoriske udvikling – både de ydre og indre sanser. Vi oplever solen, der varmer ansigtet, hvordan regnen kan slå på kinderne, hvordan frosten kan bide i næsen og hvordan bladene og jorden kan dufte af en helt særlig årstid.

Vi smager, dufter, lytter til, observerer og føler på og til naturen, når vi færdes både i haven, men også i den omgivende natur. I den forbindelse opmuntrer det pædagogiske personale barnet til at bruge sine sanser. Disse er de indre sanser, men de ydre sanser kommer også i spil i barnets udvikling, når barnet ruller ned ad bakken, og den vestibulære sans fortæller barnet, hvad der er op eller ned i forhold til barnet selv. Barnets kinæstetiske sans bringes ligeledes i spil, når barnet ruller ned ad bakken, for barnet anvender denne til at registrere, hvad der sker inde i kroppen, når den ruller rundt. Det er også den kinæstetiske sans barnet bruger, når barnet bevæger sig i hurtig fart sammen i en gruppe ned ad bakken, for den bruges til at fortælle barnet, hvor barnet er placeret i forhold til de andre børn.

Bevægelse:

I Tømmerup Fribørnehaven er vi opmærksomme på børnenes bevægeglæde, så de pædagogiske aktiviteter og muligheder fordrer ofte udviklingen af barnets bevægeglæde. I børnehavens inderum bevæger vi os roligt og stille, mens vi er vilde og hurtige i uderummet.

I forbindelse med forældresamarbejdet i Tømmerup Fribørnehaven anbefaler vi forældrene, at være opmærksomme på, hvordan børnenes bevægelsesfrihed er forbundet med deres tøjvalg. Derfor opfordrer vi til, at børnene har behageligt tøj på og tøj hvori børnene kan bevæge sig frit i børnehaven. Samtidig skal tøjet også være noget, som tåler at blive meget beskidt af jord og mudder og græs og sidst men bestemt ikke mindst vigtigt, så er det meget vigtigt at tøjet og skiftetøjet er afstemt årstiden og vejret.

Bevægelse i børnehaven foregår på mange niveauer og rummer rig mulighed for at udtrykke sig med sin krop. Vi danser, løber, hopper, men vi sidder og ligger også stille og får vores nervesystem i ro og balance.

Rollemodeller:

I Tømmerup Fribørnehaven ønsker vi, at børnene kan spejle sig i det pædagogiske personale, og derfor er vi aktive i de læringsrum som naturen stiller til rådighed. Vi viser med hele vores væsen, beklædning og

humør, at naturen og dennes læringsrum er gode at være i – også når det er koldt, det sner, regner eller når vinden er vild eller solen står højt på himlen.

Tømmerup Friørnehavn er en børnehavn;

- der udfordrer, udvikler og motiverer børnene til at bevæge sig på mange forskellige måder og med forskellig intensitet
- hvor børn har ret til egen krop, hvormed de lærer sig selv og deres kammeraters grænser at kende
- hvor naturen spiller en aktiv rolle i forbindelse med, at børnene opnår en frihed til at bruge deres krop til at erfare og opleve sig selv gennem kroppen
- der motiverer til bevægeglæde og -lyst for hvert enkelt barn og for barnet i fællesskab med andre
- hvor børn kan sanse sin verden med brug af både ydre og indre sanser

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål iht. lovgivningen

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vores pædagogiske ståsted i forhold til Natur, udeliv og science

”...at stille de rette naturopgivelser til rådighed, hvor barnet på egen hånd kan opleve og erfare, snarere end minutiøst at bestemme, hvor barnet skal færdes.”

Rosseau, 1962

Natur:

I Tømmerup Friboørnehaven spiller naturen en vigtig rolle og fungerer som en ekstra pædagogisk dimension, da naturen ofte vil være den ”usynlige” kollega, som det pædagogiske personale sparrer med i forbindelse med børnenes udvikling i forhold til de øvrige læreplanstemaer.

Bæredygtighed er en af tre fokuspunkter i vores værdigrundlag, og derfor er der stort fokus på bæredygtighed i forbindelse med vores færden og levede liv i naturen sammen med børnene. Vi sorterer affald, taler om nedbrydning, eksperimenterer med nedbrydning af døde dyr og bruger naturen omsorgsfuldt og bæredygtigt.

Naturempati indgår som en central del af dannelses- og læringsaspektet i Tømmerup Friboørnehaven, hvilket kommer til udtryk i, at man som barn i Tømmerup Friboørnehaven opnår en stor viden om naturen omkring sig, og dermed opnår en forståelse for og sympati og empati for naturen.

Det pædagogiske personale i Tømmerup Friboørnehaven er bevidste om vores vigtige rolle som rollemodel i vores arbejde med børnenes dannelse og oplevelser i naturen. Vi arbejder fokuseret på at være nysgerrige og undrende sammen med børnene, og ikke altid at have alle svar klar, men ønsker at gå på opdagelse sammen med børnene, for at finde svarene.

Udeliv:

Langt de fleste af de åbne timer i Tømmerup Friørnehavn pågår udendørs. Om morgenen bliver der serveret morgenmad udenfor, hvor fuglene og egernet bor i træerne omkring os og solopgangen danner en smuk ramme for en stille og rolig morgen med særligt fokus på den stille samtale og de stille aktiviteter i børnehøjde.

Afleveringen og afhentningen af børnene foregår ligeledes udenfor og langt de fleste dage i løbet af året, så har børn og voksne i Tømmerup Friørnehavn kun været indenfor, for at vaske hænder og gå på toiletet. Dette kræver et tæt forældresamarbejde, for hvis børnene skal kunne trives og udvikles og dannes i deres udeliv i børnehaven, så kræver det den rette påklædning for at kunne holde sig både varm og tør, men det kræver også den rette mad i madpakken, for at maven ikke skal rumle alt for meget. Børn der både er tørre, varme og mætte leger, lærer og erfarer langt bedre og hurtigere, end børn der er våde, kolde og/eller sultne.

Konfliktniveauet i Tømmerup Friørnehavn er generelt meget lavt, og personalet i Tømmerup Friørnehavn er derfor meget opmærksomme, når børnene oplever at være i konflikt. Konflikterne anses som værende et fundament for udvikling og et oplagt pædagogisk læringsrum, for i konflikten har børnene mulighed for at lære nyt om både sig selv og sine kammerater.

Science:

Science anser vi i Tømmerup Friørnehavn som en uomgængelig og naturlig del af vores pædagogiske aktiviteter. Vi eksperimenterer sammen med børnene – f.eks. kan der være mest sand i en sko eller i en gummistøvle? Vi griber muligheden for at lege og eksperimenterer med regnvandet, når det regner, og isen, når det er frost.

På vores ture ud i naturen er det pædagogiske personale i dialog med børnene omkring farverne, formerne og f.eks. længdemål, der omgiver os helt naturligt på vores vej gennem mark og skov.

Science betragtes også i forbindelse med børnenes leg, hvor det pædagogiske personale understøtter børnenes eksperimenterende, undersøgende og imiterede leg - ved at hjælpe med at finde evt. redskaber, være undrende sammen med børnene, eller hjælpe dem til hvordan de kan finde svar på deres spørgsmål. Børnene i Tømmerup Friørnehavn er med til at hugge brænde, snitte med dolke, eksperimenterer med nye materialer, bygge ting, og det pædagogiske personale understøtter børnenes tilgang til projekterne.

Det pædagogiske personale i Tømmerup Friørnehavn følger – så vidt det er muligt – børnenes initiativ og giver børnene en stor grad af indflydelse på dagens gang og inddrager børnenes perspektiver på projekter og forslag til ture ud af huset.

Tømmerup Friørnehavn er en børnehavn;

- hvor barnet opøver en forståelse og empati for naturen, således at barnet kan bevæge sig ud i verden og videre i sit liv med en forståelse af sammenhængen mellem sig selv og den omgivende natur

- der giver alle børn en oplevelse af at kunne begå sig i naturen ved f.eks. at kunne tænde et bål, flække brænde, samle insekter op uden at de dør, kan kende forskel på spiselige og ikke-spiselige planter i naturen
- hvor børn opøver kompetencer i at kunne håndtere forstørrelsesglas, kikkert, pincet og sorteringsbakker og -glas, for dermed at kunne udforske naturen omkring sig
- hvor både børn og voksne tør at være nysgerrige, fejle og lære og erfare i og med naturen
- hvor børn oplever at være en del af noget større end dem selv i kraft af vores færden i naturen og vores fokus på bæredygtighed
- som understøtter børnenes og det pædagogiske personales nysgerrighed og eksperimenterende tilgang til det ukendte både i og med naturen
- hvor science er en naturlig del af tankegangen

